

Metropolizacja. Szanse i zagrożenia dla polskich metropolii

Grzegorz Gorzelak

IX Konferencja Krakowska
28-29 listopada 2016 r.

Metropolie

- Metropolie to takie szczególne miasta, które uzyskały wiodącą rolę w gospodarce globalnej, w której konkurencję wygrywa się innowacjami.
- Metropolia zarządza, uczy, wymyśla i bawi.
- Metropolia nie produkuje!
- Jane Jacobs: *cały postęp ludzkości dokonał się w miastach*. Teraz dokonuje się w metropoliach.

*„Los gospodarczy kraju w którym się znajdują, czy to będą Stany Zjednoczone, czy Chiny - pisze Manuel Castells - zależy od osiągnięć metropolii, niezależnie od prowincjonalnej mentalności otoczenia. Metropolie są nie tylko ośrodkami innowacji kulturalnych i politycznych, ale przede wszystkim **węzłami połączeń globalnych sieci**”.*

Miedzy europejskimi metropoliami toczy się konkurencyjna walka o najlepsze miejsce w sieci metropolii: o inwestorów, turystów (w tym biznesowych i kongresowych), pasażerów linii lotniczych.

Dlatego też o miejscu Polski w gospodarce globalnej w znacznym stopniu decyduje miejsce Warszawy - i kilku innych dużych miast - w globalnej sieci metropolii.

Mega-regiony świata

Wg Saski Sassen („Foreign Policy“)

No	City	Best category (position in that category)
1	New York City	Business Activity and Human Capital (1st)
2	London	Cultural Experience (1st)
3	Paris	Information Exchange (1st)
4	Tokyo	Business Activity (2nd)
5	Hong Kong	Business Activity and Human Capital (5th)
6	Los Angeles	Human Capital (4th)
7	Singapore	Business Activity (6th)
8	Chicago	Human Capital (3rd)
9	Seoul	Information Exchange (5th)
10	Toronto	Cultural Experience (4th)
11	Washington, D.C.	Political Engagement (1st)
12	Beijing	Political Engagement (7th)
13	Brussels	Information Exchange (2nd)
14	Madrid	Information Exchange (9th)
15	San Francisco	Human Capital (12th)

Ranking metropolii, GaWC 2016

World rank	CITY	Global Network Connectivity	% London's GNC
1	London	113007	100.0
2	New York	107860	95.4
3	Singapore	84645	74.9
4	Hong Kong	82894	73.4
5	Paris	79617	70.5
6	Beijing	78215	69.2
7	Tokyo	77699	68.8
8	Shanghai	75385	66.7
9	Dubai	74111	65.6
10	Sydney	69335	61.4
11	Sao Paulo	67842	60.0
12	Milan	67797	60.0
13	Chicago	65395	57.9
14	Mexico City	65035	57.5
15	Mumbai	64769	57.3
16	Moscow	64176	56.8
17	Frankfurt	62737	55.5
18	WARSAW	60202	53.3
19	Johannesburg	60114	53,2
20	Madrid	59673	52,8

Ranking metropolii, GaWC 2016

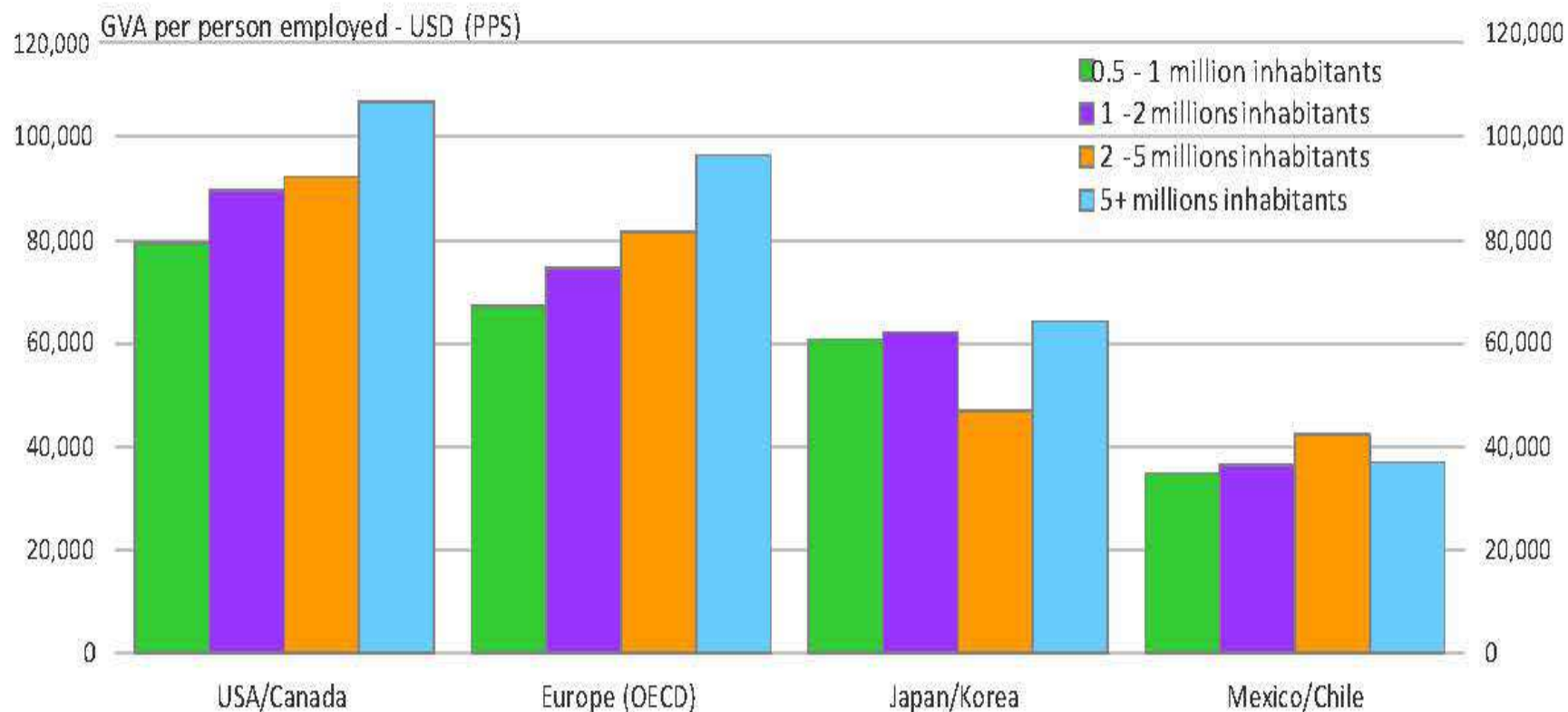
World rank	CITY	Global network connectivity	% London's GNC
18	WARSAW	60230	53.3
211	Wroclaw	19910	17.6
226	Krakow	18898	16.7
249	Poznan	17334	15.3
264	Katowice	16148	14.3
345	Lodz	11802	10.4

Metropolie w kryzysie i po

- Na zewnętrzne zakłócenia najbardziej odporne są struktury wewnętrznie zróżnicowane, w których zanikowi jednych elementów towarzyszy szybki rozwój innych.
- Ponadto, popyt na zasoby właściwe metropoliom nie zanika, przeciwnie – rośnie, ponieważ
- Kryzys przyspieszył postęp technologiczny i wzmocnił rolę innowacji w rozwoju. Przodują USA i Chiny (nakłady Chin na B+R równe EU28!).
- Rola metropolii jeszcze rośnie.

Produktywność pracy w miastach różnej wielkości

Source: OECD Metropolitan Database

Trafiło to w końcu do świadomości DG Regio: siły rynkowe silniejsze od polityki regionalnej

Wzrost polskich układów metropolitalnych 2008-2014

Podregiony	Dynamika PKB 2014/2010
Polska	1,19
Wrocław	1,26
Wrocławski	1,32
Łódź	1,15
Łódzki	1,21
Kraków	1,24
Krakowski	1,29
Warszawa	1,21
Warszawski wschodni	1,25
Warszawski zachodni	1,28
Trójmiejski	1,17
Gdański	1,30
Katowicki	1,15
Poznań	1,18
Poznański	1,31

Zarząd metropolitalny

Żadna metropolia nie zamyka się w granicach administracyjnych miasta, przeciwnie - jej wpływ gospodarczy, przestrzenny i społeczny rozciąga się w promieniu nieraz wielu kilometrów.

Utworzenia zespołów metropolitalnych Warszawy i innych wielkich miast jest warunkiem poprawy sytuacji w regionach metropolitalnych oraz zwiększenia roli Warszawy i innych dużych miast w skali międzynarodowej.

Ustawa o związkach metropolitalnych martwa.

ZIT-y sprawy nie załatwią.

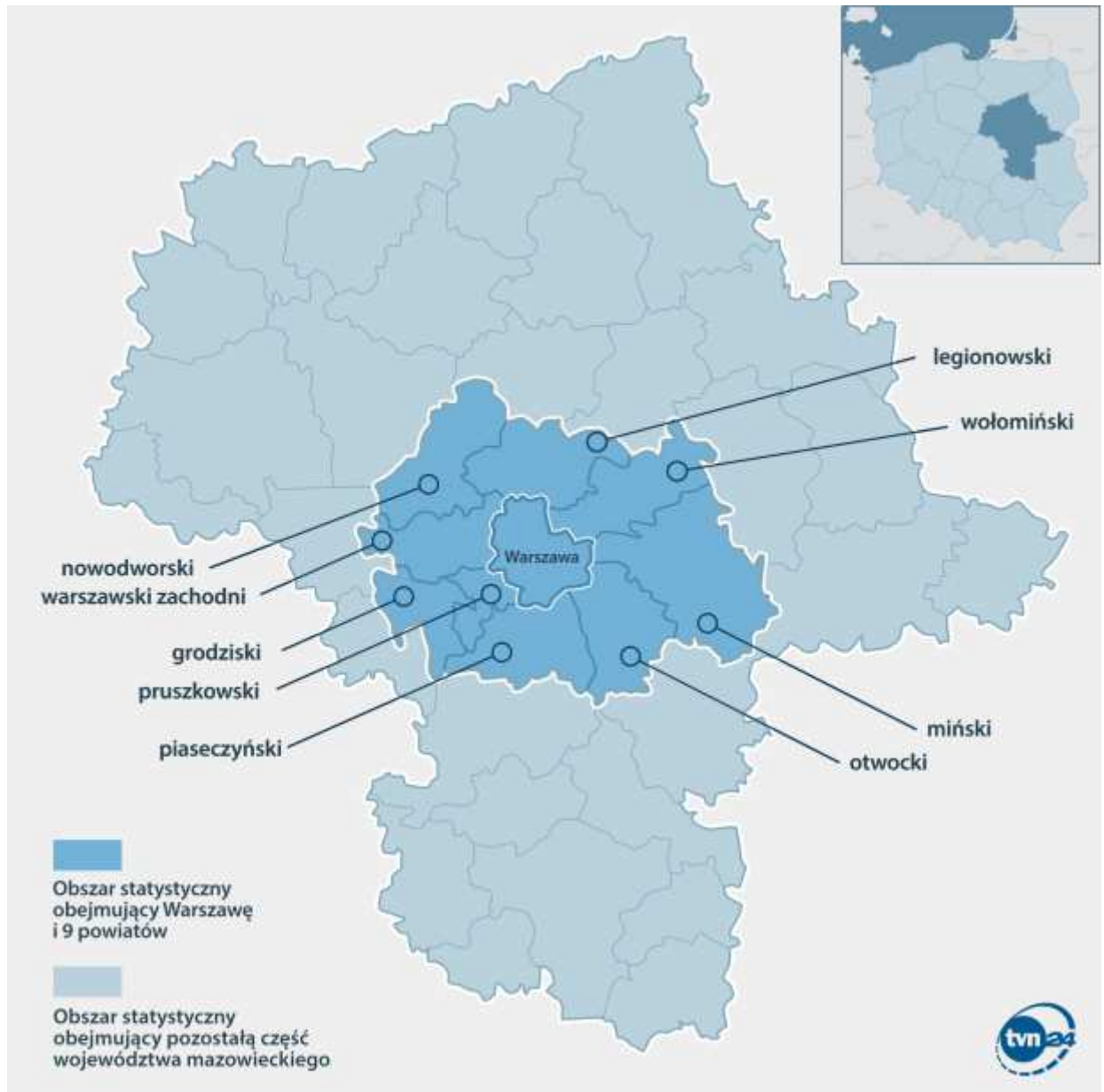
A co u nas?

- Nie wiadomo. Strategia Odpowiedzialnego Rozwoju jednoznacznie odrzuca doktrynę Polaryzacji (koncentracji) i Dyfuzji.
- SOR opowiada się za rozwojem zrównoważonym (co to jest?), ale nie równomiernym.
- „Wykorzystanie własnych potencjałów układów terytorialnych”.
Słaby potencjał – słaby rozwój?
- Jednocześnie strategia rozwoju nauki ma wspierać uczelnie i ośrodki wiodące – a te są w wielkich miastach.
- Również opowiedzenie się za innowacjami jako głównym czynnikiem rozwoju musi promować rozwój w dużych ośrodkach – a wśród regionów słabiej rozwiniętych sprostą temu tylko centralna i wschodnia część woj. podkarpackiego.
- Także selektywne przyciąganie innowacyjnego kapitału zagranicznego musi prowadzić do jego lokowania się w wielkich miastach i wokół nich.

Czy ma sens wydzielenie obszaru metropolitalnego Warszawy? Kto zyska – kto straci?

Dwa wymiary:

- więcej pieniędzy dla wszystkich
czy
- mniej dla Warszawy,
więcej dla reszty?

Nowe, ciekawe problemy – jak na razie niebędące przedmiotem refleksji...

- Relacje funkcji metropolitalnych i lokalnych.
- Mogą wzajemnie się wspomagać – mogą być w konflikcie – mogą być wzajemnie obojętne.
- Przykłady:
  - funkcje stołeczne (administracyjne) ze szkodą dla mieszkańców;
  - „wysoka” kultura trudno dostępna dla mieszkańców;
  - koncentracje biur, suburbanizacja - masowe dojazdy;
  - napływ turystów – uciążliwość dla mieszkańców
  - mega-wydarzenia, manifestacje – trudności dla życia codziennego;
  - zawłaszczenie Centrum przez luksusowe sklepy, hotele, restauracje;
  - wzrost wewnętrznych różnicowań, koncentracje patologii i agresji.

Z (wątlą) nadzieją, że w najbliższym czasie wyłoni się jakaś zwarta, wewnątrznie niesprzeczna doktryna przestrzenna,

w której rola polskich metropolii będzie jasno określona,

i która doprowadzi do uruchomienia instytucjonalnych instrumentów poprawy ich funkcjonowania –

dziękuję za uwagę.